

Handledning till *Premiären* av Marie Albertsson

Uppgifter: Introduktion av boken, gemensam läsning, funderingsfrågor, ordförståelse, bildövningar, dramaövningar och fördjupning

Bokens lästnivå: 2, lättare

Målgrupp: Handledningen fungerar för unga vuxna och vuxna i olika skolformer och i bokcirklar

Om boken



Sofie har börjat på en teaterutbildning på en folkhögskola. Varje dag lär hon sig nya saker. Nya ord och övningar. De dansar, improviserar och läser manus. När Sofie kommer hem på kvällarna är hon alldeles trött. Men också glad.

Pjäsen de ska spela heter Romeo och Julia. Sofie ska få spela Julia och en som heter Andreas ska spela Romeo. I manus står det att de ska pussas och se kära ut. Men inte vill Sofie pussa Andreas! Hon är ju kär i Mårten. Och Mårten vill verkligen inte att Sofie ska bli kär i någon annan. Inte ens på låtsas.

Marie Albertsson debuterade som lästlöstförfattare med *Hitta hem* 2022. I *Premiären* får vi på nytt möta Mårten och Sofie på gruppboendet Lunden, i en berättelse om svartsjuka och om det fina i att kunna låtsas. Bokens illustrationer är gjorda av Annika Carlsson.

Om handledningen

Handledningen är framtagen av Jenny Friman och Åsa Söderling som arbetar som pedagoger på Kulturcentrum Skåne. Syftet med handledningen är dels att läsarna ska få en djupare förståelse för texterna, dels att inspirera läsarna till eget skapande. Genom att reflektera och på olika sätt arbeta kreativt med texten kan man stimulera ökad läsglädje och läsförståelse. Handledningen innehåller frågor för att introducera boken för deltagarna, frågor att svara på och samtala om efter läsningen av varje

kapitel och därefter frågor som rör hela bokens innehåll. På slutet finns bildövningar och dramaövningar för att arbeta vidare kreativt efter läsningen.

Läs boken på det sätt som passar gruppen. Var och en för sig, i par eller högt i grupp. Ni kan välja om ni vill göra uppgifterna muntligt, skriftligt eller både och. Anpassa utifrån gruppens behov och önskemål.

Introduktion av boken

Titta på omslagsbilden. Låt var och en i gruppen säga något den lägger märke till. Vad ser ni? Vilka färger används? Vad finns i bakgrunden? Hur ser personernas kläder ut? Vilka tror ni att de två personerna på bilden är? Låt alla få fylla på med någon detalj de ser i bilden. Prata tillsammans om vad ni tror att boken kommer att handla om.

Frågor kopplade till varje kapitel

Kapitel: Teaterskola

1. Sofie gillar att uppträda inför folk. Vad tror du det är hon gillar med det?
2. Sofie har börjat på en folkhögskola för att lära sig spela teater. Vad kan vara positivt med att utbilda sig?
3. Sofie och hennes pojkvän intervjuar varandra. Vad får vi veta om dem?

Kapitel: Viktigt att låtsas

1. Klassen gör en övning som heter dansstopp. Sofie tycker det är roligt, men Lisen vill inte vara med. Varför tror du att hon inte vill delta?
2. Läraren Nadja säger att det är viktigt med fantasi när man ska spela teater. Vad kan man mer använda sin fantasi till?
3. Klassen gör röstövningar. Varför tror du de gör det?
4. Vad betyder ordet **improvisera**? Prata om ordet. I vilka sammanhang kan man improvisera i teatern och utanför?

Kapitel: En mindre hemsk pjäs

1. Pjäsen om Romeo och Julia handlar om förbjuden kärlek. Vad kan göra att kärlek ses som förbjuden?
2. I pjäsen dör både Romeo och Julia i slutet. Klassen vill ändra på det och skriva ett nytt slut. Fundera tillsammans på några olika slut på pjäsen Romeo och Julia.
3. Tycker du att det alltid är bättre med lyckliga slut? Diskutera i gruppen.
4. Vad betyder ordet **manus**? Vad betyder det just när det handlar om teater? Prata om ordet, vad använder man ett manus till?

Kapitel: En pärm med manus

1. Sofie får rollen som Julia. Det är en av huvudrollerna. Varför tror du att Nadja valde just Sofie till att spela Julia? Vad tror du krävs av en skådespelare som ska spela huvudrollen i en pjäs?
2. Sofie känner sig arg och ledsen när klassen har läst igenom sina repliker för första gången. Vad är det som händer? Varför vill Sofie inte längre spela Julia?
3. Karin säger att Andreas kanske retar Sofie eftersom han är nervös. Vad tänker du om den förklaringen?
4. Vad betyder orden **roll** och **karaktär** när det handlar om teater? Sofie spelar karaktären Julia. Julia gör saker som Sofie kanske inte skulle ha gjort. Prata om skillnaden mellan skådespelaren och karaktären.

Kapitel: En scen och en klänning

1. Sofie och Andreas är nervösa när de ska spela förälskade. På vilka olika sätt visar det sig? Kan du komma på andra saker som kan hända när man är nervös?

2. Nadja säger att Jonas ska vända sig om när han står med ryggen mot publiken. Varför kan det vara bra att vara vänd mot publiken när man står på scen?
3. Klassen åker till teatern för att välja kostymer. Tror du att Sofie kommer spela Julia på ett annat sätt när hon har sin kostym på sig? Berätta hur du tänker.
4. Prata om orden **scenografi**, **regissera** och **kostym**. Vad är scenografi? Vad gör en regissör? Varför ska man ha en regissör? Hur kan en kostym berätta något om en karaktär?

Kapitel: Pussas på bild

1. När teaterläraren Nadja blir sjuk blir Sofie besviken och Andreas orolig. Varför tror du de känner så? Hur kan det kännas när planer plötsligt ändras?
2. Mårten ser lite sur ut när Sofie sätter upp Andreas teckning på väggen. Varför då tror du?
3. Hur kan svartsjuka kännas i kroppen?
4. Vad betyder ordet **replik**?

Kapitel: Den riktiga teatern

1. Klassen får komma till teatern där de ska spela. Tidigare har de bara varit i klassrummet och repeterat. Vad tror du är nytt för dem på teatern?
2. På teatern finns en person som jobbar med ljud och ljus. Hur tror du att ljudet och ljuset på scenen påverka publikens upplevelse av pjäsen?
3. Lisen vill inte komma upp på scen och repetera tillsammans med de andra. Varför inte, tror du? Hur tror du Lisen känner sig när hela klassen ropar på henne?
4. Vad betyder orden **scen**, **scenmästare** och **byxor** (när det handlar om teater)?

Kapitel: En journalist på besök

1. En journalist kommer på besök. Vad gör en journalist? På vilket sätt kan det vara ett viktigt yrke?
2. Klassen tänker att de ska bli kändisar. Vad är en kändis? Hur blir man det? Vad kan vara bra och dåligt med att vara känd?
3. Journalisten vill att Romeo och Julia ska se kära ut. Hur kan det synas på bild att två personer är kära i varandra?

Kapitel: Mårten förstår inte

1. Sofie är stolt när hon visar artikeln i tidningen för Mårten. Vad tror du att hon är stolt över?
2. Mårten är svartsjuk och till slut tröttnar Sofie på det. Hon blir irriterad på Mårten, går ut och smäller igen dörren efter sig. Mårten och Sofie ser olika på saken. Kan du förstå Mårten? Kan du förstå Sofie? Diskutera!
3. Mohammed arbetar på Sofies och Mårtens boende. Sofie litar på att han ska hjälpa henne med bråket med Mårten. Hur tror du att han kommer att göra det?

Kapitel: Premiären

1. Vilka olika känslor och tankar tror du kan finnas inom Sofie när hon vaknar på premiärdagen?
2. Varför tror du att Sofie tar på sig sin finaste tröja trots att hon ska byta om på teatern senare?
3. På vilket sätt förändras Sofie när hon går ut på scenen och börjar spela föreställningen?
4. Vad betyder de olika orden **premiär**, **loge** och **myggor** just när det handlar om teater?

Frågor efter läsningen

1. Vilka olika känslor beskrivs i boken?
2. Hur skulle du beskriva Sofie som person?
3. Sofie går på en teaterskola. Vilka utbildningar skulle du vilja gå och varför?

Dramaövningar

- **Intervjua en kompis.** Tillsammans i gruppen kommer ni på och skriver ner några intervjufrågor för att bättre lära känna en kompis. Låt deltagarna intervju varandra två och två och sedan presentera kompiserna för klassen.
- **Stillbild.** Dela in gruppen i mindre grupper. Låt varje grupp välja en scen ur boken. Scenen ska gestaltas av gruppen i en ”frusen bild” där varje person representerar en karaktär i boken. Till exempel när Julia står på sin balkong och Romeo står och tittar på Julia. Resten får gissa vilken scen det är.
- **Tyst scen.** Ställ fram några saker som kan användas som scenografi. Dela in gruppen i mindre grupper. Låt varje grupp välja en scen ur boken. De får diskutera vad som händer i scenen och sen spela upp scenen utan att använda ord. Resten får gissa vilken scen det är.

Teaterläraren Nadjas dramaövningar

- **Dansstopp.** Sätt på musik och låt alla dansa fritt. Alla ska stå stilla när musiken pausas. En variant av övningen kan vara att alla stannar i en viss känsla som bestäms i förväg, till exempel rädd, glad, ensam, trött eller stolt. Titta på varandra och se de olika uttrycken för samma känsla.
- **Förvandla ett föremål.** Skicka runt ett föremål, eller placera det mitt i ringen. Låt deltagarna ”förvandla” föremålet genom att använda det på ett annat sätt än man brukar. Hur används det nu? Vad kan det vara? Låt gruppen gissa vad det är. För den som vill gå vidare, spela en liten scen där föremålet används.

Bildövningar

- **Skissa en kostym.** Välj en karaktär ur Romeo och Julia. Skissa en teaterkostym till karaktären. Använd svart penna och en kulör (gärna vattenfärg) precis som bilderna i boken.
- **Gör en namnskylt.** Sofie dekorerar sitt namn på pärmen med en sol. Gör en egen namnskylt och dekorera/teckna/måla saker du tycker om.
- **Skapa en bild av en händelse ur boken.** Sätt upp alla bilderna i kronologisk ordning och se om ni kan återberätta historien tillsammans.

Fördjupning

- Det är många som arbetar tillsammans när en pjäs sätts upp på en teater. Vad finns det för yrken på en teater? Fundera tillsammans. Finns det något du tycker verkar extra roligt?
- Ta reda på fakta om William Shakespeare som skrev pjäsen Romeo och Julia. När föddes han? Var bodde han? Vad hände i hans liv och vad skrev han? Prata och titta på bilder tillsammans i gruppen.